

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

„Cheia chestiei române”.

Sibiu, 24 Februarie n.

Reflectând asupra celor scrise de imperialiștii maghiari dela „Budapesti Hirlap”, cu privire la „cheia chestiei române”, pe care ei o caută, dar nu o găsesc, pentru că nu vreau să o caute acolo unde ea e de căutat, — avem să spunem următoarele:

Constatăm cu bucurie, că tonul în care au scris de astădată domnii dela „B. H.” e deosebit de cel de mai înainte, căci e mai domol, mai puțin îngâmfat, deci și mai puțin ofensător. Un progres deci însemnat față de trecut; pentru că fiind mai indulgenți, mai concilianți unii față de alții, mai ușor ajungem la înțelegere.

Incolo apoi *trei* lucruri avem să lămurim, arătându-le în adevărata lor ființă, după ce vedem, că domnii dela foaia amintită nu le văd bine și nu le înțeleg bine. Întâi: *Marea Românie*, ori cum s’au obicinuit ziariștii maghiari a o numi: *Daco-România*. Are dreptate „B. H.” că om inteligent român nu există, care să creadă în realizarea acestei idei, zămislită de altcui nu în vre-o minte românească, ci în o minte sâsască, în mintea lui Roth. Dar să întoarcem vorba. Dacă nu cred Românii în posibilitatea unirii tuturor Românilor într’un stat național român, precum de fapt nu cred, de ce cred Maghiarii? Sunt ei mai puțin inteligenți decât Românii? Așa credem, că lucrul acesta nu-l poate afirma nime. De ce ne țin Maghiarii atât de năsdraveni, ca noi să ne putem gândi la o luptă pe moarte, pe viață, purtată cu Rusia, pentru a-i lua Basarabia, și purtată cu Austro-Ungaria, pentru a pune mâna pe Bucovina, Ardeal, Ungaria, până la Tisa, și Banat? Am fi noi în stare să facem această minune? Nu! Atunci de ce nu încetăm odată presa maghiară cu gogorița ei predilectă,

cu Daco-România? Iată de ce! O spunem noi: Pentru că publicul maghiar trebuie ținut în continuu în agitație, și în credința, că Românii sunt trădători de patrie, iredentiști, deci ar merita o tratare și mai aspră decât aceea de care se învrednicesc din partea stăpânirii ungurești.

Iar până vor proceda tot așa, ziariștii și politicienii maghiari, înzadar caută *cheia* chestiei române, căci n’au să o găsească. Pentru a se găsi cheia, trebuie imprevizibil publicul maghiar cu ideea înțelegerii cu Românii, iar imprevizibil publicului nu se face alarmându-l meru cu Daco-România, cu iredentismul român, cu lucruri cari nu există decât numai în fantasia celor ce fac abus, înregistrându-le.

Ne dau apoi sfatul domnii dela „B. H.” să nu ne mai legăm în speranță, că îmbunătățirea sortii noastre poate să vină dela Viena, dela Monarhia, fie cel de acum, ori cel viitor, pentru că noi numai dela Maghiari putem să primim favoruri, dacă ne vom acomoda politiceii lor și dorințelor lor.

Greu lucru ni se cere. Pentru că dinasticismul nostru nu e întemeiat pe interese și nu e legat de termen, nu e temporar, ci e turnat în sufletul Românului, și va exista cât există suflet românesc. Pe Român așa-l învață biserica sa, că Domnitoriul e locuitoriul lui Dumnezeu pe pământ, chemat să facă dreptate în lumea aceasta, deci ține la el cu aceeași iubire, cu care ține la Dumnezeu, irelevant, că această alipire a sa e recunoscută și remunerată, ori nu.

Și precum alipirea, iubirea față de Domnitoriul său nu i-o poate smulge nime din piept, tot așa nu-i poate lua nime nici speranța, că totuși vor veni zile, în cari credința sa față de tron și casa domnitoare are să fie resplătită după vrednicie. De aci apoi faptul, cunoscut prea bine și de Maghiari, că pentru ac-

țiuni în favorul tronului și al dinastiei Români sunt totdeauna de câștigat, ca aliați și tovarăși, dar pentru acțiuni contrare dinastiei — *nici odată!*

Ne spun pe urmă imperialiștii maghiari dela „B. H.” ce lucruri frumoase am putea să primim noi dela Maghiari, dacă am merge pe căile politice pe cari ei ni le precizează: dignități înalte în țară, poate chiar și ministru din neamul nostru, dacă cumva ar avea careva dintre Români calificația cerută!!

Ei, vedeți domnilor, tocmai aici e greșala. Credeți, că politica românească e o politică de căpătuială. Credeți, că dacă ne înfundăm pe unii dintre fruntași în câteva posturi înalte și grase, ați rezolvat chestia română! Dar nu e așa! O sută de Români, o mie de Români, zece mii de Români să puneți în posturi, pe lângă stările de lucru de astăzi din țară, și totuși n’ati rezolvat chestia de naționalitate, cu privire la Români, ori cum o numiți acum, chestia română.

Nu dignități și salare grase pe seama intelectualilor sei cere poporul românesc din patria aceasta, ci *cere garantarea și asigurarea dreptului de liberă dezvoltare pe terenul cultural și economic, ca popor român*. Cere să i se lase în pace limba și legea, biserica sa, școala sa, datinile sale, îmbrăcămintea sa, de care să nu-și mai bată joc orice jandarm — cere deci *viață națională românească*, în cadrele legilor țării, și puțin, foarte puțin îi pasă, că dignitățile și fotoliurile ministeriale cine le ține ocupate.

Aci să se caute deci cheia chestiei române, pentru că numai aci este ea de aflat. Și guvernul care va avea prudența și inspirația de a pune mâna pe ea, negreșit că va face rezolvarea chestiei române, spre mulțămirea Românilor și a Maghiarilor.

Perversitatea

în istoriografia ardeleană.

De Ioan Mateiu.

V.

DI Păclișan susține, că W. a fost osândit între altele, pentru că nu recunoștea prezența reală alui Cristos în sf. Eucharistie. Noi știm și următoarele: Bei entschiedener Abweisung der Transsubstantion erkannte er in der geweihten Hostie des Abendmahls eine *reale* Gegenwart des verklärten Leibes Christi, welche aber nur mittels des Glaubens, also nur von den Erwählten, empfangen und genossen werden könne.¹

Ioan Wessel (Gansfort) încă s’a declarat împotriva primatului și a purgatorului. Ce fel de „erezii” erau acestea, cari se întemeiau pe sf. Scriptură? Hristos n’a propovăduit nici odată astfel de învățături, de altfel și celelalte credințe ale lui W. se disting nu atâta prin nota lor de „erezie” condamnabilă, cât mai vârtir prin curățenia ideală și formularea lor din cuvintele exclusiv ale Bibliei, suficientă să ducă la desăvârșirea vieții morale și obținerea fericirii eterne.²

Cât despre Huss iată între altele cam ce fel de „erezii” propovăduia: Christus nicht Petrus ist ihr (sc. Kirche) Haupt. 2. Wenn der Statthalter Christi anders lehrt als Christus, ist er der Vorbote des Antichrists, der Stellvertreter des Judas Ischarioth. 3. Seine Würde hat der Papst von der Kirche, Ehre und Besitz vom Kaiser. 4. Die Cardinäle sind nicht Nachfolger der Apostel, wo sie nicht leben wie diese. 5. Ketzer sind nicht ohne Belehrung zu strafen. 6. Ein Interdikt über Stadt oder Volk ist immer unchristlich.³ Pot fi condamnate astfel de învățături?

¹ Hase, Kirchengeschichte, II. 537.

² Învățăturile lui se pot găsi la Hase, o. c. II. 552 și Kurtz, o. c. II. 368.

³ Hase, o. c. II. 543.

FOIȘOARĂ.

Despre Mănăstiri.

De Dr. At. M. Marienescu.

(Urmare.)

Asemenea și după Orozvyg să fie datori, ca acelor monahi în tot anul să dea câte șapte porci. Asemenea din venitele castrului nostru Muncaciu să fie datori de a da fructe, câte zece cubule, (ung. köböl) și tot atâta din siligine (un fel de plantă) și patru vase de vin, și o sută de dăra de sare și 100 de florini lungi. Asemenea toate aceste aci prescrise le-am dat, le-am dăruit și le-am oferit pe vecie și nerevocabil, ca numita mănăstire să le țină, să le poseadă și să le aibă pentru mângăierea sufletului meu

În mănăstirea ce noi am fundat-o, facem rânduială, ca și mormântul nostru să fie așezat. Așa am și întărit ca fiecare din fiii noștri, sau din generațiune, sau din cei rămași după noi, sau și alții, acestei donațiuni a noastre să nu-i stee în contră, sau să nu-i contrazică, sau numita mănăstire să nu o desființeze, și din acela timp, același însuși, care va face rău înaintea atotputernicului Dzeu, cu sufletul nostru să aibă proces de purtat. Pentru întărirea și învecinicia acestui lucru am dat literele de față ale noastre și le-am întărit prin atârănarea sigilului nostru și am

hotărât, ca aceste litere să se predea aceleiași mănăstiri. Dat în Muncaciu în 8 Martie anul 1360. (Hurm. I., 2. nr. 45 pag. 62).

a) Pe Theodor Coriatovici să-l cercetăm după istorie.

Atare interes istoric național ne îndeamnă la aceasta Georgie Șincai (în Cronica Românilor Tom. I. pag. 493) zice: Ioanichie Basilovicu¹ protoegumenul mănăstirii din Muncaciu încă așa scrie la anul 1331. Coriat prințul Novogradului a avut patru feciori, pe Alexandru, Constantin, George și Theodor, pe cari Oligherd la anul 1330 luându-i într’u ajutor s’au dus asupra Curuților (Cruciaților) cari luase Samoghitia, și omorâse pe tatăl lui, luând înapoi Samoghitia². Tatarii, cari veniră la anul 1241, la 1331 încă țineau în posesiune toată Ucraina și Podolia. Oligherd, după ce a curățit Podolia de tatar, a dat-o nepoților săi: lui Alexandru, Constantin, George și Theodor Coriatovici, dându-le și oaste spre paza și apărarea ei. Peste puțin timp chemându-se George să domnească în Valahia și Moldova, a murit otrăvit în Suceava. Theodor după moartea tatălui său încă mergând să domnească în Novograd din Litvania, Podolia toată a rămas lui Alexandru și Constantin.

Șincai zice: Să fie fost chemat George Coriatovici să domnească în Moldova, poate fi. Mie mi-ar plăcea a ști, că Basilovicu de unde a scris aceste, care altmintrele nu

¹ Ioanichius Basilovicu, De fundatione Coriatoviciana, part. 1, c. 2.

² Samoghitia (Schamaitan sau Smu la Litvani), o provincie ru-teană dela Curland spre amiază.

serie minciuni.¹ Iară la pag. 499 Șincai zice: „Basilovicu protoegumenul dela mănăstirea din Muncaciu, la anul 1339 și 1340 scrie: Theodor Coriatoviciu povățitorul din Novograd, după moartea fratelui său Constantin, din voința unchiului său Oligherd a urmat ca domnitor în toată Podolia, dar Theodor dobândind și Podolia a început a se împotrivi unchiului său Oligherd, povățitorul Litvaniei, adevăc nevrând de a-i o da tributul ce se pofta. Oligherd măriându-se, s’a sculat cu războiu asupra nepotului său Theodor. Acesta ca să se poată apăra, a venit în Ungaria să ceară ajutor dela regele Carol Robert, luând cu sine și toate avuțiile și întărind cetățile Podoliei: Camenicul, Scalu și Socolecul cu străjari de români. Venirea prințului Theodor s’a întâmplat la anul 1339. Theodor Coriatoviciu zăbovind în Ungaria, Oligherd a cuprins toate cetățile din Podolia *tâind pe români* și prinzând pe generalul lui Theodor, și acesta ne mai având unde merge, a rămas în Ungaria.

G. Șincai (I. p. 574) continuă: Roman a domnit în Moldova trei ani (1392—1395), se vede a fi fost aliatul lui Theodor Coriatoviciu, și cu dansul a fi fost și repus. Și iară G. Șincai (Tom. II. p. 135) ne spune: „La anul 1491 s’a încoronat Vladislav al II-lea craiul Ungariei și se afla

¹ Numele George, la sloveni că nume de copil desmerdat se zice Iuga. Dionisiu Fotino în Istoria generală a Daciei Tom. III. pag. 11 despre Iuga Voda: După moartea lui Petre-Vodă, boierii au ales domn pe un Iuga-Vodă, care nu se știe a cui fiu a fost. Astfel Iuga a fost George sau Jurg Coriatoviciu, dar nu la anul 1399, precum îl pune Fotino, ci după Dragoș și Sasa a venit Iuga, apoi Bogdan. Iuga era dar fratele lui Theodor Coriatoviciu.

Papii atotputernici însă în lipsa argumentelor serioase s'au știut di-mite și la acuze ca cele următoare: „Nächst dem bleibenden Brot im Abendmahl erschien als Hauptvorwurf, dass er vier Personen in der Gottheit lehre, vielleicht war irgend eine realistische Auffassung verdreht worden. Er bekannte sich zum dreieinigen Gott. Auch das half ihm nicht: er habe an Gott appelliert: „O Herr Iesus, dein Concil verdammt dich selbst, weil du von deinen Feinden unterdrückt, selber deine Sache Gott anheimstelltest“. Apoi creștinii cardinali l-au aruncat în foc cu următoarele cuvinte (cari sunt o elocventă dovadă cum înțelegeau să execute porunca lui Cristos: „Iubiți pe vrășmașii voștri“) „Wir übergeben deine Seele dem Teufel“. Iar groaznicul „eretice“ a răspuns plin de credință: „und ich befehle sie dem gnädigen Herrn Iesu Christo“.¹

Și acum „es entsteht uns die Frage: wodurch ist dieses Concil, das drei Päpste entsetzt hat, veranlasst worden, einen Heerführer der Reformation zu verbrennen? Sein Geschick lag in der Stellung der Parteien begründet. Die Absicht der hierarchischen Partei war durch Verbrennung eines Geistverwandten die Gegner zu schrecken. Der Kaiser und die liberale Partei haben ihn geopfert, um dem Verdacht der Mitschuld an einer Ketzerei zu entgehen“.

„Erezie“ capitală a acestor martiri însă rămâne, cum am mai spus, traducerea sf. Scripturi. Prin aceasta au izbutit să dea lovitura de grație apucăturilor anticreștinești ale papilor, de-a precupeți evanghelia lui Cristos și de-a fărâșa prostimea superstițioasă și fără vicleșug în împărăția celui mai amar înțineret. Lumina lui Isus nu poate rămâne ascunsă „supt obroc“, ci ea e menită să încălzească sufletul tuturor milioanelor, cari viețuiesc pe pământ în adastarea mântuirii eterne. Oare Cristos a propovăduit numai apostolilor, nu și mulțimii neînvățate?

Acești „eretici“ au urmat pilda Mântuitorului. Roma însă ținea la monopolul Scripturii. Bibliile au fost deci oprite, cărțile puse la index și nimicite, iar ei persecutați și arși pe rug în chipul cel mai oribil.²

¹ Hase, o. c. II. 544. cf. și Kurtz, o. c. II. 358 și W. H. I. Leben, Lehre, Wandel und Tod des im Jahre 1415 lebendig verbrannten Johann Huss. Rom. 1784.

² Despre telul cum a fost maltratată d. p. în Franța cel dintâi traducător al Bibliei Le Fevre d'Étaples se poate citi un studiu în Zeitschrift für historische Theologie (1852): Jacob Faber Stapulensis, ein Beitrag zur Geschichte der Reformation in Frankreich, von Graf. Cf. și Reusch, o. c. I. 156 și urm. ori despre altul p. 597, despre Huss Hase, o. c. II. 544.

Așa stă lucrul cu acești luptători pentru tălmăcirea scripturii în limba popoarelor. Prin urmare „ignoranța și reacerdinta“, sunt niște atribute cari vă privesc.

VI.

Am spus în recenzie mea următoarele: „E apoi notorie rolul bisericii ortodoxe în desvoltarea curentului de cultură românească (subliniere dedicată lui Volbură), pornit supt influența husitismului și a reformațiunii“.

Di Păclișan nu crede în astfel de povești. Husitismul n'a avut nici un rol, iar rolul ortodoxiei în desvoltarea curentului de cultură românească pornit supt influența reformațiunii e foarte mic. Și ca să dovedească acest uriaș caraghioslăc, se pune și deplasează chestiunea în modul cel mai insolent, ducându-o pe teren dogmatic. Înșiră anume câteva din cărțile românești tipărite în Ardeal în veacul al XVI. și XVII-lea scoțând în relief cu mult zel și totatăta satisfacție ereziile calvine cuprinse în ele. Apoi încheie cu aceste rânduri foarte impertinente: „Biserica ortodoxă are numai meritul de-a fi dat din sinul său o mulțime de vlădici, protopopi și preoți gata în orice clipă să primească și propage dogme și învățături diametral opuse dogmelor și învățăturilor bisericii răsăritene“.

Bine dle Păclișan, de ce-a fost vorba, de dogme sau de cultură românească? Pentru ce te pretezi, în lipsă de argumente, la tertipuri condamnabile, vorbind despre lucruri cu desăvârșire străine de obiectul chestionat, cu tendința vădită de a-ți înșela cetitorii în chipul cel mai neloial?

Aceasta e „cinstea literară“ trimbițată cu atâta pretenție? Dupăcum vād, nu-ți prea iei rolul în serios, cel puțin pe teren istoric nu.

Cu toate asta însă, uite: fiindcă n'a fost vorba de dogme ori de erezii, ci de rolul bisericii ortodoxe în desvoltarea curentului de cultură românească pornit supt influența husitismului și a reformațiunii, rol a cărui importanță dta o negi sau aproape o negi, eu sunt dispus să-ți aduc câteva contraprobe istorice, foarte serioase.

Mai întâi iată ce spune dnul Dobrescu, vorbind despre tipăriturile lui Coresi (acelea pe cari le dai și dta): „Cărțile acestea trecând dintr'un loc într'altul și fiind cetite de clerici și de cei din popor cu știință de carte, au făcut ca Românii dintr'o parte să se apropie sufletește de cei din altă parte. Prin aceste cărți s'au făcut primele începuturi

ale exprimării gândirii și simțirii românești, normele rudimentare ale ortografiei; cu un cuvânt începuturile limbii noastre literare“.¹

Apoi dl Lupaș: „Nu se poate tăgădui, prin urmare, aceea influență bună a reformațiunii, de-a fi scos adecă limba slavonă din întrebuințarea bisericească, făcând să răsune limba românească atât în chestiunile religioase cât și pe teren literar. Tipăriturile apărute în românește au eliminat treptat cărțile liturgice slave, și astfel din Ardeal pornește acel curent literar și cultural, care în curând trece în Principate, trezind spiritul românesc din amorțeala sa de veacuri“.²

Și în fine dl Iorga: „Fără să aibă valoare practică prea mare, cărțile acestea (ale lui Coresi) au pentru noi însemnătate deosebită, căci prin ele se începe introducerea, în cărți care se tipăresc și se răspândesc, a limbii românești, care era întrebuințată până atunci numai în răvașe sau în însemnări pe marginea manuscriptelor slavone“.³

Tot mai larg se deschidea, în paguba vechii ortodoxii cu canoane și ierarhie elină, poarta prin care noul curent românesc pătrundea și în clădirea pe veci a bisericii, în tot cuprinsul României.

Din toate aceste lupte și din toată munca ieșea însă un *jolos îndoit*, din cele mai însemnate pentru literatura bisericească și pentru biserică, dar, în același timp pentru scrisul românesc și pentru conștiința românească. Și iată care anume. Pe deoparte biserica ieșea din vechiul ei cerc de acțiune, care era întâi curat religios, în al doilea rând artistic, prin legătura artei cu clădirea bisericești, cu zugrăveala, cu facerea odoarelor și odăjdiilor, cu caligrafia și împodobirea cu miniatuiri a manuscriptelor, întrebuințând și servind, afară de aceasta, o veche cultură străină ce nu mai hrănea sufletește nici un popor. Acuma între limba românească și cultura bisericească și biserica însăși se făcuse o legătură, pe care nimic n'o mai putea sfărâma.

Această limbă românească era apoi a Românilor de pretutindeni. Varlaam spune aceasta și Simeon Stefan o repetă; fără a face o mărturisire limpede în acest sens, astfel socotia și mitropolitul muntean Stefan rostul cărților românești.⁴

¹ N. Dobrescu, Rolul bisericii în trecutul românesc. (Conv. Lit. Nr. 6 - 1909).

² Lupaș, Az erdélyi gör. kel. egyház és a valás-unio a XVIII sz. folyamán, p. 10.

³ Iorga, Istoria Românilor, p. 163.

⁴ Iorga, Istoria bisericii românești, I. 341. Cf. și Geschichte des Rum. Volkes. II. 117.

„Cu această carte (Palia din Orăștie) apărută în Iulie 1582, se mântuie era, așa de roditoare și plină de binetașeri culturale, a tipăriturilor ardelenice pentru Români.“

Orice nouă mișcare literară a trebuit să pornească deacum înainte dela rezultatele mișcării literare *hussite* (înțelegți, dle Păclișanu?) din veacul al XV-lea. Ardealul de Nord sau Maramurașul ne dădura astfel odată cu cele dintâi cărți limba lor. Toscana noastră au fost acele sate de plugari și păstori din muntele de misă-noapte al largei țări a Românilor“.

„Marele merit al acestor cărți e poate acesta, că trecând hotarele au adunat sufletește, prin viața culturală, pe toți Românii laolaltă. Prin ele mai mult decât prin vechile manuscrise, cari circulau greu și se copiau puțin, nedesăvârșit, s'a întemeiat o viață literară comună a tuturor Românilor. Prin ele, aceste cărți urate, păstrate în puține exemplare ferfenite, prin găurile cărora se primblă cariul, s'a întemeiat ceva neprețuit pentru orice popor, căci cuprinde în sine ceea ce va da formă gândului și simțirii generațiilor care se vor urma: limba literară“.¹

Așa se înfățișează rolul bisericii ortodoxe în desvoltarea curentului de cultură românească pornit sub influența husitismului și a reformațiunii.

Nu cumva aveți ceva excepții împotriva acestor păreri atât de limpezi și de categorice?..

Serate de ale meseriașilor noștri.

Frumoasele ședințe literare ale meseriașilor români, aranjate lunar, continuă a se da și în anul acesta, întocmai ca și în trecut.

Programul variat și bogat contribuie, în mare parte, la popularizarea acestor ședințe. Mulți dintre meseriași noștri, în mijlocul acestei Reuniuni, la aceste ședințe, pr'n conveniri sau debuturi devin stăpâni pe limba strămoșască pe care o vorbeau așa de stâlciat. Deci și în această privință își au meritul lor aceste ședințe.

Drăgălășenie în sfioasele debuturi ale mititelului copilăș, care în naivele versuri declamate e atât de simpatic; sate de cultură, de a cuprinde cât mai mult în prestațiunile vreunui tinăr meseria; trimurături de aroș pe gâtul unei vioare ce suspină apăsător sub o mână dibace; frânturi de doine, aci du'ose sau plângătoare, aci vesele, — iată o părticică din frumosul program care alcătuiește ședințele literare.

¹ N. Iorga, Istoria literaturii religioase, p. 95 și 84.

în Alba cei crăiești (Székesszéjervár) Dumineca înaintea lunei lui August, și precum arată Basilovici, regele a dat în partea lui Ioan, episcopul Muncaciului, două chrisoave, cari, fiindcă au fost cu înșelăciune scoase dela craiul, pe aceste două craiul le-a stricat, le-a revocat la anul 1498, cum se va arăta acolo. În hrisovul cel dintâi, craiul poruncește preoților (rusești) ruteni să fie ascultători de episcopul Ioan și să-i plătească birul cel obicinuit; în al doilea chrisov regele iarăș poruncește prelaților, baronilor, comiților, castelanilor, nobililor și diregătorilor, așiderea cetăților, orașelor, satelor, din toată Ungaria, ca aceștia să silească pe preoții rusești și pe locuitorii de legea grecească, ca din bunurile lor să plătească birul obicinuit, cinstitelui Ioan, episcopul Rușilor sau al Rutenilor, locuitor în mănăstirea Stului Mhail Arhangelul în Maramuraș zidită.

Din istoria mănăstirii Sfântului Mhail Arhangel zidită în Maramuraș în Körtvélyes (Peri) se va vedea, cum Ioan episcopul din Muncaciul a vrut să aducă sub stăpânirea sa acea mănăstire românească, și ca să poată face, și să fie în stăpânirea acelor bunuri, și-a mutat locuința în mănăstirea românească și a înșelat pe regele, de i-a dat două documente nedrepte, respective false. — Documentele celalalte fiind date pentru mănăstirea Sfântului Mhail Arhangel, se vor aduce la locul lor. Să nu perdem din vedere nici acele ce George Șincai Tom. III. p. 141 la anul 1661 le zice: Constantin-Vodă Basarab nu s'a putut odihni la Muncaciul, unde a făcut biserica (cea de Theodor Coriatovici, din lemn zidită) dimpreună cu Doamna sa Dominica muierea

sa, prin îndemnul lui Ioanichie Zeican, episcopului Maramurașului, din mistițe de peatră, cum arată inscripțiunea bisericii din Muncaciul, cea adusă de Basiloviciu (B. de fundatione coriatoviciana, partea I. cap. 18).

b) Despre familia lui Theodor Coriatovici.

Acum ne folosim de „Diplome Maramurașene“, edate de Ioan Mihályi de Apșa, 1900, în Maramuraș-Sighet.

La anul 1398 (pag. 119) în 2 Febr. Sigismund regele, confirmă donațiunea prin care Vasile ducele Podoliei, fratele ducelui Theodor, dăruiește omului său de curte moșia Sarkad din comitatul Bereg. Așa se vede, că și Vasilie s'a mutat în Ungaria.

Tot la acest an pag. 120. Nota lui Ioan Mihályi: „Coriat duce litván unul dintre cei 7 fii ai principelui Gedimin (+ 1340) primind religiunea creștină după ritul oriental (I. Basiloviciu, Brevis notiția I.—IV) a avut cinci fii, pe Alexandru, Constantin, George, Theodor și Vasilie. George sau Iuga a fost ales de voivod al Moldovei după Lațcu, fiul lui Bogdan. Dela acest luga cunoaștem o donațiune dată în Barlad la anul 1374.

În 23 Martie 1401 (p. 121) se dă mandatul regelui Sigismund către conventul din Lelesz, să cerceteze plânsoarea ducelui Podoliei, Theodor (Coriatovici) în contra acelor nobili, cari au oprit pe iobagii ducelui, ca să ridice staule în pădurea ținătoare de castrul Muncaciului.

La 5 Febr. 1404 (pag. 127) Regele Sigismund conferă lui Stanislau, Ioan, George și Bogdan diu Dolha,

oameni familiari ai ducelui Theodor din Podolia, niște părți din Dolha, iar Stanislau cu frații săi, sub steagul ducelui Theodor, unchiului regelui, au rămas statornici în credință către rege.

În 12 Iunie 1406 (pag. 141) mandatul regelui Sigismund către conventul din Lelesz, să cerceteze plânsoarea nobililor din Kerepetz, în contra ducelui Podoliei, comitei de Beregh pentru 40 de cară de fân. În 9 Nov. 1416 (p. 205) mandatul regelui Sigismund, ca să se cerceteze plânsoarea văduvei ducelui Theodor și a ficeilor sale Anușca și Maria, în contra lui Stanislau, care a oprit pentru sine venitele lor din Maramuraș. În 3 Febr. 1417 (pag. 206) mandatul regelui Sigismund, ca să se cerceteze plânsoarea doamnei văduve Valha și a ficeii rămase după Theodor, ducele Opoliei (bine e Podoliei).

În 24 Aprilie 1417 (pag. 209) mandatul judei curiei, ca să se cerceteze plânsoarea unor nobili în contra magnificei doamne văduve ducelui Theodor din Muncaciul.

În 19 Dec. 1419 (pag. 247) mandatul regelui Sigismund către castelanii cetății Muncaciul, ca să cerceteze documentele lui Nicolae Românu, și dacă se va constata, că cheneziatul moșiilor Vusnița și Kerecske în adevăr lui i se cad, și că acest cheneziat pe nedrept a fost ocupat prin Theodor, oare când ducele Podoliei și guvernatorul cetății Muncaciul, atunci să se restituie.

(Va urma).

NOUTĂȚI.

Pe lângă aceste să mai adăugăm frumoasele conveniri sociale și petreceri, unde costumele naționale la femei sunt aproape de rigoare, contribuind astfel la conservarea motivelor românești și păstrând ceea ce din strămoși ni-a rămas, apoi piesele teatrale, concertele și alte multe de acestea, cari sunt numai un mănunchiu din frumosul buchet al activității sale rodnice.

Fiindcă adusei vorba de concert, cred că ar fi potrivit, să-mi spun unele impresii plăcute dela ultimul concert al Reuniunii dat în 21 Ianuarie în sala dela „Unicum”. Intre publicul asistent la acest concert, am remarcat — între alții — pe dlul prof. G. Precup, președintele Reuniunii meseriașilor români din Blaj, și prof. N. F. Negruțiu.

Nu voi intra în amănunte, dar voi stăruia asupra unor momente mai însemnate dela această frumoasă sărbătoare. După producția corală președintelui Reuniunii sod. rom. din loc rostește câteva cuvinte bine-simțite la adresa dlor profesori Precup și Negruțiu, ambii muncitori pentru luminarea și desăvârșirea clasei noastre de mijloc, rugându-i să ducă fraților din Blaj salutul frățesc al meseriașilor sibieni. Dl prof. Precup, plăcut atins de cuvintele calde ale dlui președinte Tordășianu și încântat de prestațiunile meseriașilor sibieni, ține să repeteze ceea ce spusese, nu demult într-un act, adresat Reuniunii meseriașilor sibieni, anume, că stăt dea cât și meseriașii corotiți de dansul privesc în meseriașii sibieni pe antemergătorii, iar în Reuniunea sibiliană pe mama lor, dela care s'au deprins a învăța tot lucruri bune și folositoare, îndeamnă meseriașii sibieni români de a se grupe toți cu toată dragostea și încrederea în jurul președintelui Tordășianu, care și-a jefit și-și jertfeste cea mai bună parte a vieții sale pe altarul cauzelor noastre obștești. Vorbirea profesorului Precup a fost via a-plădată.

Joi în 26 Ianuarie n. s'a ținut prima ședință literară din anul acesta, tot odată și festivă, condusă fiind de dlul președinte Tordășianu.

S'a început ca de obicei cu citirea protocoalelor luate în ședințele administrative, din partea notarului Reuniunii, dl St. Duca.

La un purt din citirea acestor protocoale mi-a atras atenția gestul frumos al învățăcelului N. Dragomir, ajutat cu haine și altele din partea Reuniunii, care oa semn de recunoștință a confecționat o lădiță pentru Reuniune, cu inscripția „Dăruieți pentru masa învățăcelilor meseriași!”

După citirea protocoalelor, dl prez. Tordășianu, în o scurtă vorbire, amintește despre unele lucruri referitoare la propășirea Reuniunii, și tot odată salută pe binevoitorul clasei noastre de mijloc, dlul prof. Dr. N. Bălan, care prin cuvântări și fapte caută să ridice starea religioasă-morală a meseriașilor noștri la nivelul cuvenit.

Cu recunoștință amintește despre faptul, că la actual înmormântării cununatului său, majorul Iovescu, a luat parte și Reuniunea sod. români, de oarese răpăsatul a fost un bun sprijinitor al clasei noastre de mijloc.

Începutul ședinții literare îl face școlarul G. Simțion cu gingașă porzie „Șoimul și floarea”. Urmează apoi dșoara Zinica Dopp cu poezia „Fieca română” și mai la urmă cu o cântare isbită și cu o frumoasă cetire literară „Meșterul orb” din Biblioteca tineretului. Școlarul Constantin Botezat cu poezioara „Să mergem frați la școală” a fost foarte dragut. De asemenea și școlarul G. Toma cu „Măștile lui Burcel” de Alecsandri a dovedit multă pricepere.

Dșoara El. Bordia declamează frumos poezia „Scumpă țară românească”. Urmează apoi conferența dlui profesor Dr. N. Bălan. Vorbește despre dragostea creștinească, și în legătură cu aceasta dăruiește Reuniunii mai multe exemplare din „Biblioteca bunului creștin”, spre a le împărți spre citire între meseriași. Învățăturile instructive și folositoare expuse în această conferență au captivat inimile ascultătorilor. După aceasta urmează dșoara Mărioara Arvirgan cu poezia „Regina ostrogoților” de Coșbuc, bine rostită. Dintre ocaialele debutanți merită atenție dl I. Jinga cu unele anecdote de spirit; învățăcelul croitor Vasile Gavrila cu versurile „Scandalul din cameră”, D. Boaiu cu o cântare, și alții cu unele poezii.

De încheiere se distribuie între participanți mai multe broșuri sortate, iar dl președinte Tordășianu invită publicul la viitoarea ședință literară.

Asistent.

Conferențele Asociațiunii. Duminică, în 26 Februarie n., d-l Aurel Bratu profesor la Seminarul Andreian, va ține în sala festivă a Muzeului Asociațiunii, o conferență despre iluzii. Conferența d-lui Bratu va încheia seria conferențelor aranjate de biroul Asociațiunii în isarna aceasta. Începutul la orele 5. p. m. precis.

Arhiducele moștenitor Francisc Ferdinand, cum se anuță din Viena, va reprezenta pe suveranul nostru la încoronarea regelui englez George. În suita arhiducelui vor fi mai mulți membri aleși din aristocrația austriacă și ungară.

Procesul „Țării Noastre”. Marți s'a desbătut în fața curții cu jurați din Cluj procesele pornite contra dlui O. Goga pentru mai multe articole apărute în „Țara Noastră”. Procurorul Dr. Tőök a susținut, din 9 deloate de gitație, numai două. La apărare a vorbit Dr. I. Pordea și acuzatul. Jurații l-au declarat vinovat, și tribunalul l-a condamnat la o lună închisoare de stat și câte 300 cor. amendă de fiecare articol. S'a dat recurs de nulitate împotriva sentenței.

Prelegere populară. Comitetul despartământului D. St. Martin al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” va ține în 26 Februarie, Duminică, la orele 12 din zi, în comuna Chiriu o prelegere populară, la care invită pe toți aceia din comuna Chirileu și jur, cari doresc înaintarea în cultură a poporului român.

Dela comitat. Comitetul central electoral al comitatului Sibiu ține ședință Vineri, în 3 Martie, la orele 10 dimineața, în sala mică a casei comitatense.

Hymen. Cornelia Badiu și Nicolae Șerbu își serbează cununia Duminică, în 13/26 Februarie 1911, în biserica gr.-or. română din Mercurea.

Osândire. Cartea cu jurați din Deva a osândit la temniță pe viață pe Aron Costea, care a omorât nu demult pe negustorul de piei, Adler, în pădurea dela Bătrâna din comitatul Hunedori.

Filantropie. Un negustor, Kempner, din Breslau a dăruit orașului său un milion de marce, pentru ca să se îngrijască de locuințe pe seama cetățenilor săraci.

Carusel. Bilete pentru reprezentațiile în scop de binefacere, ce se vor da în 4 și 5 Martie n. în casarma de tren din Sibiu, se găsesc de vânzare la papeteria Drotlef din Strada Cisnădiei.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a primit următoarele donațiuni: dl Emerio de Nagy, oficial la tribunalul din loc, K 3; — (în memoria decedatului comite suprem Gustav Thalmann); prin dșoara Sabina Bote dela 2 anonimi K 3; prin doamna Valeria Popescu dela mai mulți domni K 35; — dela dna Valeria Beu n. Colbasi K 10; — S'au înscris membre ordinare la această Reuniune doamnele: vād. Ecaterina L. Pop, Elvira P. Barcian și Maria L. Brote, toate din Sibiu, solvind taxa de câte K 4 —.

Copii cari nu umblă la școală. Budapesta are 60,000 de copii obligați să umble la școală. Conform ultimelor date oficiale, dintre acești copii nu cercetează școala 18,211. Unii școlari sunt bolnavi sau săraci, iar alții sunt leneși. Când capitala țării are peste 18 mii de școlari, cari se feresc de școală, de ce să ne mirăm de starea înăpoiată a multor școli de pe sate?!

Convocare. Membrii adunării municipale a comitatului Făgăraș sunt rugați prin aceasta ca pe Marți, în 28 Februarie la orele 8½, dimineața, să se adune la Hotelul Paris, pentru a se sfătui cu privire la ținuta ce au de a urma la ședința extraordinară, care se ține în ziua aceea la orele 9. Din cauză, că am primit invitarea târziu a fost imposibil, să se ție alte dispozițiuni. *Clubul comitatens.*

† George Cătean, paroh gr. ort în Oarda de jos, în 20 Februarie n. a trecut la cele eterne, în etate de 36 ani, și în al 9-lea an al preoției. A fost înmormântat eri, Joi în 23 Februarie la orele 12 în cimitirul bisericii gr. or. din comuna sa. Odihnească în pace!

Domnul Dr. Cornel T. Albu aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelaria advocațională în Kőrösökény—Bateni.

Împăratul Wilhelm la Londra. În palatul Buckingham se fac pregătiri pentru primirea părechi imperiale germane. Împăratul Wilhelm va merge și la Windsor și Frogmore și va pune cununii pe mormântul reginei Victoria și al regelui Eduard.

Scăpat de un câne. Un țăran dintr-o comună din părțile Franconiei (Germania), când se întorcea acasă, pe o noapte geroasă, a luncat și și-a frânt un picior așa de rău, de nu se mai putea mișca din loc. A strigat după ajutor; dar nu-l auzea nimeni. Nenorocitul socotea că va îngheța de frig. În sfârșit, totuși a sosit ajutorul așteptat. Un câne, care auzise strigătele sale, a început să urle, și timp de 2 ore n'a încetat delătrat, până când stăpânul casei a ieșit afară, — animalul cuminte a sărit la drum lătrând mereu și conducându-l stăpânul la locul nenorocirii.

Pentru cei ce vin târziu la teatru. Poliția din orașul Sibiuului a luat măsuri, ca pe viitor publicul din teatrul nostru comunal să nu mai fie incomodat de cei ce obișnuiesc a intra prea târziu în sala teatrului. Îndată după începerea reprezentației intrarea în parter, în balcon și pe galerie este oprită. Cei sosiți târziu vor putea să-și ocupe locurile din parter, balcon sau galerie numai în pauzele dintre acte. Dispoziția aceasta intră în vigoare cu ziua de 27 Februarie n. a. c.

„Patriotism” în Timișoara. Corespondentul din Timișoara al zierului sibian „S. D. T.” istorisește în ultima sa corespondență un nou caz de „patriotism”, petrecut în Timișoara. Școlarii dela gimnaziul piriștilor și dela școala superioară de comerț din acest oraș obișnuiesc a purta de câțva timp chipiari studențești în diferite culori. Faptul acesta a îndemnat pe școlarii dela gimnaziul de stat tot de acolo să poarte și ei chipiuri; — au fost însă opriți îndată de mai marii lor, cari au adus hotărârea ciudată: „În considerare că chipiurile studențești nu au caracter maghiar, și că purtarea lor seamănă cu a elevilor din Austria și din Germania, se interzice tinerimii școlare dela gimnaziul de stat purtarea chipiurilor”. — Un ziar democratic timișorean, după câteva observări ironice scrie următoarele cuvinte nimerite: „Fie care om să poarte pe cap ceea ce are și-i place, căci nu este important lucrul din afară, ci lucrul din lăuntrul capului”.

Birou de informații în Budapesta. Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus din numărul nostru de astăzi.

La „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” au fost primiți următorii membri ordinari: Ioan Rotariu (orig. din Sibiu) Andreiu Joandrea (orig. din Sibiu cu 2 clase reale); sodali lăcătuși; Demetriu Marou (orig. din Cărtă șes), Nistor Maglas (orig. din Orăștie) sodali măsari; Ioan Tața (orig. din Săliște), sodal bârdaș; George Crătu (orig. din Comana inf.), sodal faur; Teodor Pepelea (orig. din Săncel), Augustin Crigănu (orig. din Apahida rom.) și Nicolae Luca (orig. din Ocna-Sibiului), sodali ciemari. În sirul membrilor ajutători s'a înscris dl Nicolae Pelou, abs. de teologie.

Darul nuntașilor. Oaspeții dela nunta sodalului zidar Victor Comșa (Sibiu) cu dșoara Ana Bugăluo (Merghindeal), la stăruința vornicului Ioan Imbrășu expeditor al „Foi Poporului”, au dăruit fondului „Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace” al Reuniunii sodalilor români sibieni K 4, iar oaspeții dela nunta tinărului econom Petru Mohan cu dșoara Maria Simțion, cor. 10-88, dintre cari mirele P. Mohan 3 coroane. D. Mohan funcț. la „Albina” 3 coroane — sau în total cor. 14-88. La același fond au mai dăruit G. M. din A. 3 cor; Dr. Andrei Nicola, avocat (Câmpeni), 50 bani și Longhin Pope, paroh (Tătarești) soția sa Iosefina n. Bujoran și copiii lor Aurora și Octavian 2 cor.

Cărți și reviste.

Revista Asociației generale a învățătorilor din România, nr 8. din Ianuarie 1911, a apărut cu materie interesantă și variată de educație și învățământ, economie, știință și literatură. Redacția și administrația la dl Dimitrie Faur, învățător în Măioânești. R.-Sărat Abonamentul 5 lei anual.

Mulțămite publice.

Cu ocaziunea producțiunii teatrale aranjate de către membrii „Reuniunii de cântări române din Hațeg” la 26 Decembrie v. 1910 în folosul atelierului de țesătorie din Orăștie au binevoit a suprasolvi P. T. domni și dne:

Doamna Hortenzia Dr. Suciu 38 cor., Dr. L. Parasca 5 cor., Ioan Bărsan 4 cor., Dr. Benedek Gy. și Hegedüs L., câte 3 cor., Dr. G. Suciu, Dr. F. Bontescu, Földy A., Dr. C. Popescu, Kölgessy M., Amb. Șelariu și Mester J. câte 2 cor., Aurel Pinte cor. 2 20, Szakali testvérek, Sim. Albu, J. Doboiu, Oct. Baiu, N. Todosei jun., Ligeti E., Lud. Morariu, Fleischer V., M. Todosei jun. și Krauss Fr. câte 1 cor., Heim J., Dr. Jacob Radu și M. Jian jun. câte 1 cor. 50 fil., P. Armean, Kakuk A. și Schuller E. câte 1 cor. 20 fil., Stan Tănase și N. Sbucnea câte 80 fil., Grig. Poenariu și J. Novac câte 70 fil., Aug. Munerantiu 60 fil., R. Doboiu, Izidor Aron, Bözörményi A. și P. Timariu câte 50 fil., Jos. Toma, P. Vințan, Gillich N. și Almágyi E. câte 40 fil., Dominic Crișan, Tod. Doboiu, M. Muntean, G. Nicoară și Adrian Birișan câte 20 fileri.

Suma totală a întratelor a fost 390 cor., din care sumă subtrăgându-se spesele de 190 cor., restul de 200 cor. s'a trimis la direcțiunea atelierului de țesătorie din Orăștie.

Primească P. T. Domnii și Doamnele suprasolvente mulțumita noastră.

Hațeg, în 18/31 Ianuarie 1911.

Pentru comitetul „Reuniunii de cântări române din Hațeg”:

Dr. Cornel Popescu

președinte.

Dr. Ioan Hica

casar.

Victor Pop

secretar.

Cu ocaziunea producțiunii, din ziua ai nului nou, dată în Călnic și cercetată de mulțștrăini din jur și de frunțașii poporului săsesc, conlocuitor cu noi, s'a încasat suma de 150 cor. 66 fil., iar 50 cor. s'a pus ca bază unui fond numit „Fondul corului bisericesc din Călnic” m i rămânând un venit curat de 38 cor. care s'a predat episcopiei bis.

Seara la cassă au binevoit a suprasolvi următorii domni: Ioan Dușe, preot, Ignatie Filip, preot, Reci, Michael Fleischer, notar, Călnic, câte 2 cor. Sabin Julia, inv., 1 cor. 16 fil. Mihael Bulchescher, primar com., Călnic, Laurian Fleșeriu inv., Răhău; Iohann Klusch proprietar Călnic câte 1 cor: Boescu, proprietar, Ilie Oancea, proprietar, Răhău, câte 40 fil și Valeriu Morariu june, Săsciori, 40 fil.

Acestor binefăcători și tuturor preaștimăților oaspeți li se aduc și pe aceasta cale cele mai călduroase mulțămite.

Călnic, Ianuarie 1911.

Pentru comitetul par:

Sabin Julia

inv. dir. al corului.

Ioan Dușe

preot local.

Subscrisul în numele comitetului și poporului român gr. or. din filia Hoghiz, protopresbiteratul Cohalmului, țin în de datorință a aduce cele mai sincere și călduroase mulțămite evlavioșilor creștini, cari au binevoit a dona pentru sânta biserică din Hoghiz acum zidită, bani, ornamente, odoare și cărți bisericești, și anume:

Bucura Dobre din Mercheașa bani 80 coroane, Ioan Cărlan din Ștena un clopot cu 120 coroane, Stan Hălmău din Draoș un potir, disc și stea cu 72 cor. Leonte Ciulei din Fântâna un rând de vestimente preotești complet cu 50 coroane, un prapor cu 20 cor. și 2 sfesnice de lemn mari înaintea altariului cu 72 cor. Dumitru Corcodel din Homorod un rând de vestimente preotești cu 80 coă. și o pânzătură (masă) cu 8 cor. Pentru icoane pe fruntar Dumitru Volă din Bogata 30 cor. Bartolomeu Cosma din Bogata 32 cor. Domnica Gheorgheoi tot din Bogata 32 cor. Servie Popița, din Comana infer. 20 cor. Ana G. Nică Ciujeiu din Fântâna 10 cor. Rafira Ar. Roșca din Fântâna 8 cor. Ana G. Neacșu pușcasu tot din Fântâna 6 cor. și Nicolae Bărsan din Hoghiz 4 cor. Tot pentru icoane pe fruntar ne-au trimis din America Ștefan Ferezan din Sighișoara 100 cor. și Nicolae Hătegan 20 cor. George Pumea din Cucu-lata a donat pentru sf. Antimis 10 cor. Vasile Rasu din Dăisoara o Evanghelie cu 25 cor. Arva Ianoș din Cohalm o candelă cu 20 coroane, George Florea băiaș din Comana superioară o pânzătură de masă pe prestol cu 10 cor. Ana Cizmădia din Hoghiz o pânzătură pe masa proscomidiei cu 8 cor. și un sfegnic cu 2 cor. Mărioara Maniu o perdea la ușa împărătească cu 4 cor. Ioachim Maniu 1 sfegnic cu 2 cor. Maria Sofron Pleșa din Hoghiz 1 sfegnic cu 3 cor. și Iosiv Pantilimon din Hoghiz un clopotel pe prestol cu 1 cor. Suma totală 849 coroane.

Tuturor acestor evlavioși creștini să-le răsplătească bunul Dumnezeu jertfa adusă santei bisericii cu bogatele Lui daruri cerești.

Fântâna, în 15 Ianuarie 1911.

Eftimie Maniu

paroh.

Nr. 25/1911.

(64) 2-3

Concurs.

Pe temeiul încheierii Prea Ven. Consistor arhidiecezan de dno 11 Ianuarie a. c. Nr. 15.159 Bis. ex 1910, prin aceasta se esere concurs la postul de capelan cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul paroh, Nicolae Reu, din parohia de clasa a II-a Borgo-Mijloceni în tractul Bistriței cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele preoțești fașionate în coala B. pentru întregirea dotațiunei preoțești dela stat.

Refectanții la acest post își vor așterne, în termenul deschis, rugățile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu și au voia a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserica din aceasta parohie spre a cânta, predica, eventual celebra.

Bistrița, 4/17 Februarie 1911.

Oficiul protopresb. gr.-or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Gregorin Pletosu
protopresbiter.

**Városmajor-Sanatorium
și Hydrotherapie**

26 odăi aranjate foarte modern,
supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88-89

Birou central, stabiliment medical:
Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. și
4-5 p. m.

[448] 12- Director-șef

Dr. Cosmutza.
Altoi de viță puternică

nobilă americană, cioplită ori cu
rădăcină.

Fiecare viticultor, care are lipsă de viță puternică, liberă de peronos poră, bogat în rădăcină și bine încreștă — pentru altoire, — să se adreseze cu toată încrederea la școala de viticultură din Reichsdorf, proprietar Simon Nemencz, posta Riomfalva, unde cu prețurile cele mai moderate se află materialul cel mai bun de plantat.

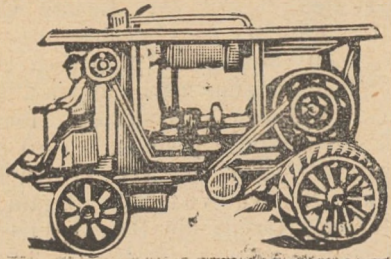
Mare depozit din calitățile cele mai bune, pentru struguri de vin și masă.

Simon Nemencz,

posesorul primei școli de vierit din
Reichsdorf Nr. 121 posta Riomfalva.

Cataloage la cerere gratuit și franco!

(360) 36-

De sine mergătoare, simple și renumite în lume

Locomobilele cu benzin
**și
Mașini de treerat**

sunt aprobate și eminente pentru re-
gluni muntoase. Funcționare per-
fectă și sigură, crutare în folosirea ben-
zinului, construcție simplă.

Renumite în lume ca sugative de gaz

Motoarele de oleu brut svediane

simple și de sine mergătoare pentru

Joagăre și spărgătoare de pietri,
arangiamente complete de mori.

Garnituri de treerat cu aburi și dăpănat.

Kellner & Schanzer,

Budapesta V., Allich-utca 2.

Agenti și mijlocitori se honorează.

(15) 5-26

Birou de informații.

Cunoscând multe lipsuri ale pu-
blicului românesc din provincă, m'am
hotărât să deschid în **Budapesta**
Birou de informații și

Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile în-
aintate la ministerii și la alte foruri, orice
informații comerciale și în general în
orice cauză — dau în restimp de 2-3
zile ori și cui, rezolvând toate chestiile
în modul cel mai cinstit.

Urgentez rezolvirea petițiilor. Vor-
besc în persoană cu referentul cauzei
și rog rezolvare favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comer-
ciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt
informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

(38) 2- **L. Olariu,**
Budapesta, Lajos-utca 141 III/19.

Picături de stomach ale lui Brády

cu
Maica Domnului de Mariazell
ca marcă de scutire

de aceea numite „Picături de
stomach de Mariazell“, sunt
probate în decurs de 30 ani și
aflăte ca cel mai bun mijloc con-
tra ori ce fel de greutate la
mistuire, arsură în stomach,
constipație, durere de cap și
stomach, greață, colică, insom-
nie, anemie și gălbănare etc.
Se găsește în farmacia cu preț
— 90 bani și C. 1-60. 6 sticle
cu C. 5 40, 3 sticle duble C. 4 80,
trimite franco fabricantul C.
Brády, farmacia „La Regele
Ungariei“, Viena I. Fleisch-
markt II. Depozit Nr. 5. — A
fi cu atenție la marca de scutire
cu Maica Dnui de Mariazell, em-
balage roșie și subscriere ca aici
pe clișeu. (4) 7-25

În Sibiu se află în depozit la: August Teutsch,
Carl Morscher, Guido Fabritius.

Viță de vie altoită

expediază sorte curate, sub garanție,
în sortiment bogat, de ani cunoscută și
solida firmă:

Prima plantatiune de vițe de pe Târnave.
Proprietar: **FR. CASPARI,**
Mediaș Nr. 62 (Transilvania).

Rog a cere catalog gratuit!
Catalogul conține scrisori de recunoștință
din toate părțile țării și poate deci fie-
care posesor de vie a și cere informa-
țiuni despre soliditatea numitei firme,
dela persoane cunoscute. [383] 17-25

Noutate senzațională a industriei de țigle.

Mașină patentată de

fabricat țigle.

Model 1910.

Confecționează 10-12000 țigle în
10 ore din orice material potrivit pen-
tru fabricarea țiglelor. Intocmire abso-
lută a lucrului de mână. Pentru punerea
în mișcare sunt suficienți doi cai, doi boi
sau un motor cu putere de 5-6 HP.
Fundamente și hală pentru mașini nu e
necesară. De lucrători specialiști nu e
lipsă, căci lucrurile le pot îndeplini și
* copii. Preț eștin de procurare. *

Intocmiri complete de țiglării
curățitor de nămol, zdrob tor de piatră,
mori cu globuri și tobe
în cea mai bună execuție.

Cu prospecte, deslușiri și preliminar
de cheltueli servește

[461] Agenția generală a lui 8-10
„Jacobiwerk“, Meissen (Germania)

IGNÁZ GELLERT & COMP.

VI. Tézéz-körút 41.

Garanția cea mai mare.

Condiții de plată favorabile.

O vai!

La tusă, răgușală și mucărie ajută re-
pede și sigur

Trăiască!

„Pastilele de piept ale lui Egger“

au gust bun, și nu influențează asupra a-
petitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani.

Deposit general și de expedare:

Farmacia „Reichspalatin“
Budapesta, VI, Váci-körút 17.

Pastilele de piept ale lui
EGGER m'au scăpat repede

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Carol Priessel, Au-
(367) 24-26 gust Teutsch; în Sebeș la: Wilhelm Lederhiller, Ludwig Binder, farmacia.

se adresează, cine
dorește a și procura
varietăți autentice de:

Pomi roditori

arbori pentru alee, plante de orna-
ment, conifere, plante de împrejmuț,
fructe cu boabe, paeți, etc.

Vițe altoite

(calitate superioară) viță europeană
și amer. cu și fără rădăcină.
(Catalog instructiv la cerere gratuit).

FISCHER u. Comp
Pomi și cultura

(368) 8-12

„Mugurul“

îns. econom. că comercială, Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

Altoi de vie

calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate,
soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără ră-
dăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină

se află de vânzare la

Insoțirea economică-comercială

„Mugurul“

Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

Material disponibil în altoi peste

două (2) milioane.

— Școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă. —

Altoi desvoltați la perfecțiune.

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni plătite pe 10 ani cu 7%.

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și mani-
(464) 14- pulării școalei de altoi.

Prima condițiune de reușită este de a folosi material solid.
Trimiteți băteți la cursul practic de altoit.

Replantati-vă viile cu altoi dela firmă română.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor
stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți
ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite
spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în-
dată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind
astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt re-
comandate (278) 21-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe
rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în
partea superioară — ca violina — cu găuri ca fi-
gura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai lim-
pede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de
cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel
că un clopot patentat de 327 kg., este egal
în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul
vechiu. — Mai departe se recomandă pentru face-
rea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopo-
telor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.
Prețouranturi ilustrate gratis.

Requisite de scris

se pot procura
de la

Librăria arhidiecezană